

Lekce 9

Soud a zajetí

Studium dějin Božího lidu nám zároveň odhalilo i Boží záměr: z nepatrného počátku – jednoho muže víry – se tento lid rozrostl ve veliký a mocný národ. Později se však stali rozděleným domem. Nyní se budeme zabývat řadou pohrom a neštěstí, jež Bůh na ně dopustil pro jejich hříchy. Obě království padla a lid očekávalo mnoholeté zajetí v cizí zemi.

Zajetí lidu Božího způsobilo veliký zármutek v Hospodinově srdci. Nicméně Bible učí, že „koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna“ (Žd 12,6). Musíme si uvědomit, že jestliže vůbec někdy musí Bůh s námi pro náš hřích naložit tvrdě, pak to činí s láskyplným srdcem. Ve své lásce musí někdy Bůh použít i těžkých zkoušek, aby jimi přitáhl zpět k sobě ty, kdo sešli z pravé cesty.

Při studiu uvedeného údobí dějin Božího lidu objevíš lekce, kterým se naučíš ve své trpké zkušenosti. Některé ze zmíněných lekcí jim přinesly trvalý duchovní užitek. A i ty v nich nalezněš četné pravdy, jež ti budou velmi prospěšné ve tvém vlastním životě.

osnova lekce

Soud – metla Boží

 Pád izraelského království

 Pád judského království

Pobyt v zajetí

 Popis zajetí

 Vůdcové v době zajetí

 Výsledky zajetí

cíle lekce

Po ukončení této lekce bys měl být schopen:

- popsat soud, který přišel na izraelské i judské království.
- pojednat o vůdcích a prorocích, jež Bůh povolal ve zmíněné době soudu a zajetí.
- uvést dobrodiní, která Božímu lidu přinesl pobyt v zajetí.

studijní činnost

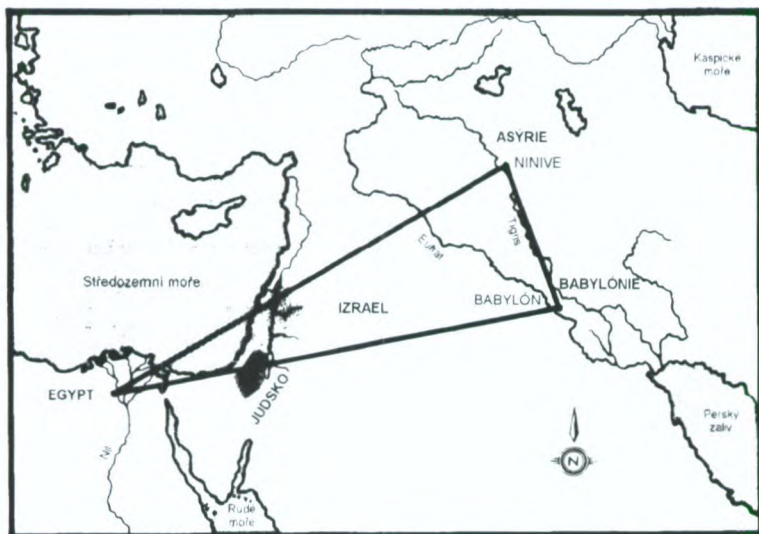
1. Obvyklým způsobem si prostuduj rozvinutí lekce. Zodpověz všechny studijní otázky a nakonec si vypracuj osobní test. Podle pokynů si přečti všechna uváděná místa Písma.
2. Zvláštní pozornost věnuj připojeným mapám. Ujisti si, že jsi jim správně porozuměl.

rozvinutí lekce

SOUD – METLA BOŽÍ

Úkol 1. *Uspořádej chronologicky události, ke kterým došlo před pádem izraelského i judského království a během něj.*

Již jsme se seznámili blíže s výstrahami, které posílal Hospodin svému lidu skrze své proroky. Zmíněné prorocké zvěsti jednohlasně varovaly: nevěrnost vůči Bohu může vést pouze k jedinému – neštěstí, pohromě. Bůh je nesmírně trpělivý, takže soud bývá často pozdržen, avšak nespravedlnost a bezbožnost bude nakonec souzena. Hospodin se snažil svůj lid uchránit od takové katastrofy; oni však nechťeli poslechnout. Nanejvýš uskutečnili nějaké vnější reformy, ale jejich vnitřní život zůstal nezměněn. Události tohoto temného údobí však musíme studovat ve světle pochopení základního Božího záměru, od něhož Bůh neupustil ani tehdy: soudil svůj lid a pročišťoval, ale nezničil ho.

Pád Království severního Izraele

Z předešlého studia víme, že Izrael byl obklopen třemi velmocemi: Egyptem, Babylónií a Asýrií. Každá z těchto mocností se snažila stát se nejmocnější říší světa. Na připojené mapě si všimni území, na nichž se uvedené říše rozkládaly. Jak je patrné z mapy, Izrael a Juda se ocitli uprostřed trojúhelníku, který zmíněné velmoci tvořily. Dokud lid Boží chodil vírou, Bůh je chránil před uvedenými politickými tlaky. Když ale Hospodina opustili, Bůh použil těchto národů nejdříve jako prostředku k varování, a nakonec i k soudu nad nevěrným lidem.

1. S použitím předešlé mapy zakroužkuj písmeno před každým PRAVDIVÝM tvrzením.

a Asýrie leží na severozápad od Judska a severovýchodně od Babylónie.

b Izrael a Juda se nalézají v přibližně stejné vzdálenosti od Babylónie i Asýrie.

c Egypt leží blíže Asýrie než Judska a severního Izraele.

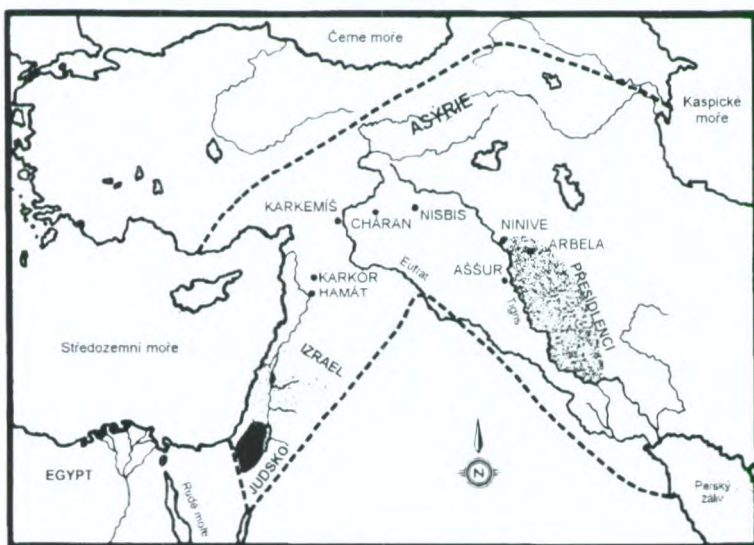
V šestnáctém roce panování izraelského krále Achaba se v Asýrii stal králem Šalmaneser III. Tento panovník se natolik snažil rozšířit svoji říši, že jeho výboje sahaly až k hranicím Izraele. Před jeho smrtí však došlo k vnitřním konfliktům uvnitř samé Asýrie, takže země opět přišla o většinu území Šalmaneserem dříve získaných. Avšak vládcové, kteří následovali po něm – Tiglat-pilešar III., Šalmaneser V. a Sargon II. – učinili z Asýrie nejvýznamnější vojenskou a hospodářskou velmoc v uvedené oblasti. Zabralo jim to přitom pouhých čtyřicet let. S Izraele se nakonec stal asyrský vazal platící roční poplatek. Proroci Ámos, Ozeáš a Izajáš před touto hrozbou předem varovali. Izrael však i nadále setrval v hříchu.

2. Přečti si 2Kr 17,1 – 18. Ve svém sešitě uveď důvod, proč severní království postihl soud.

Izrael se nejen provinil hříchy, které jim Hospodin ústy svých proroků oznamoval, nýbrž i tím, že nepřijal a neuposlechl poselství Hospodinových proroků. Kdyby byl národ uposlechl, byl by mohl být zachráněn. Boží výstrahy i jeho nesmírná trpělivost měly přinést ovoce

spravedlnosti u těch, kterých se to týkalo. Opak však byl pravdou: setrvání v hříchu a vzpoura lidu vyvolala nevyhnutelný soud.

Neochota učinit pravé pokání a pýcha izraelských vůdců přiměla Boha k tomu, že připustil, aby byli Asýrii poraženi. Asyřané po dobu pěti let obléhali Samaří, sídelní město severního království. V roce 722 př. Kr. bylo město Sargonem II. dobyto a obyvatelé severního království odvedeni do zajetí. Namísto vystěhovaného Izraele Asyřané do země nastěhovali různé pohanské kmeny, které si dříve rovněž podmanili (2Kr 17,24). Potomky těchto kmenů jsou oni Samařané, o nichž pak čteme dále v Písmu (viz např. J 4). Na níže uvedené mapě si pozorně prohlédni oblast, kam byli obyvatelé severního Izraele odvedeni.

3. Pečlivě si prostuduj připojenou mapu. Je z ní patrné, jak obrovská byla asyrská říše ve srovnání s malým královstvím izraelským a judským. Podle mapy byli zajatci deportováni do oblasti
- jižně od Ninive a na východ od Tigridu.
 - mezi řekami Eufratem a Tigridem.
 - na západní straně Perského zálivu.

Ačkoli tedy víme, kam bylo uvedených deset kmenů odvedeno, nevíme, co se s nimi stalo potom. Jednoduše nám zmizely z jeviště dějin. Do své rodné země se již nikdy zmíněných deset kmenů nevrátilo. Nezapomínej ale, že všichni, kdo se rozhodli zachovat věrnost Hospodinu, již dávno předtím, když první severoizraelský král Jarobeám zavedl modloslužebný kult, odešli do Judska. Je rovněž pravděpodobné, že mnoho jednotlivců, kteří byli původně obyvateli severního království, se v době obnovy vrátilo do Jeruzaléma (tímto údobím se však budeme zabývat až v příští lekci).

4. Pomocí číslic 1 až 5, které vepíšeš do vyhrazeného prostoru před příslušná písmena, chronologicky uspořádej události související s pádem severního království.

.... **a** Šalmaneser III. svými výboji rozšířil území asyrské říše.

.... **b** Deset severních kmenů bylo odvedeno do asyrského zajetí.

.... **c** Asýrie se stala nejsilnější velmocí celé oblasti.

.... **d** Sargon II. dobyl Samaří.

.... **e** Pětileté obléhání Samaří.

Pád Království judského

Pád bratrských severních kmenů byl pro Judu velikým varováním Božím. Z mnoha důvodů, včetně přímého Božího zásahu, Judsko tehdy Asýrii nepodlehlo.

5. přečti si 2Kr 19,32–36 a Iz 36–37. Jakým způsobem tehdy Bůh zasáhl a podivuhodně zachránil Jeruzalém před Asyřany?

.....

Během doby však i samotná asyrská říše podlehla nastupující říši babylónské. Nahumovo proroctví se tak naplnilo. Ninive, sídelní město Asýrie, město, kde kdysi kázal Jonáš, bylo Babylóňany v roce 612 př. Kr. srovnáno se zemí. Egypt si v té době začal činit nároky na západní území rozpadnuvší se asyrské říše. Jeho územní nároky tedy

zahrnovaly i malé území tehdy již osamocené Judska. Egyptský král Néko byl však v bitvě u Karkemíše v roce 605 př. Kr. poražen a Babylónie se stala velmocí číslo jedna. Ve zmíněném údobí Bůh pozvedl mocné prorocké hlasy – Izajáše, Jeremjáše, Abakuka, Nahuma a Sofonjáše.

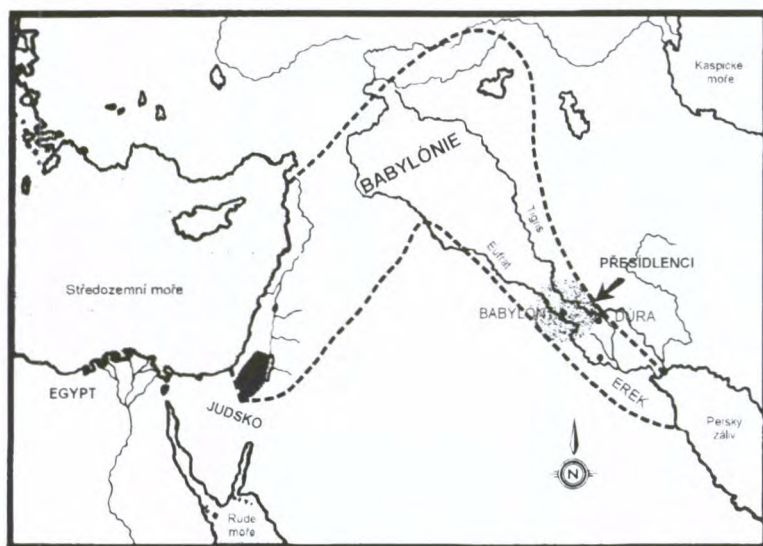
Ačkoli se v jižním království vyskytla kratší zářivá údobí náboženského zanícení, reforem a obnovy, ve věci úplného a trvalého pokání i toto království selhalo. Nakonec Bůh jako prostředek svého soudu použil proti Judsku Babylóňany, tak jako dříve v případě severního Izraele Asyřany. Izajáš a Jeremjáš zřetelně uvádějí příčiny tohoto soudu. Juda byl s to odrážet babylónský nápor po dobu asi dvaceti let. Pak nastaly tři etapy pádu judského království:

1. *605 př. Kr.* Nebúkadnesar zajal judského krále Jójakíma a spolu s částí královského potomstva a šlechty (mezi nimiž byl i Daniel a jeho druhové) je odvedl do Babylóna (2Pa 36,5 – 6; Da 1,1 – 6). Tato událost se někdy označuje jako tzv. první deportace.
2. *598 př. Kr.* Judský král Jójakín je spolu s deseti tisíci předních mužů odvečen Nebúkadnesarem do Babylóna (2Kr 24,14 – 16). V zjetí se ocitl i pradědeček Mordokaje, bratrance královny Ester, prorok Ezechiel.
3. *586 př. Kr.* Pád Jeruzaléma. Chrám byl zničen a většina ze zbývajících obyvatelstva byla přesídlena do Babylóna – tzv. druhá deportace (2Kr 25,7 – 9).

6. Prostuduj si připojenou mapu. Judský lid byl přesídlen

- a) do oblasti při severní hranici babylónské říše.
- b) do údolí Eufratu a Tigridu.
- c) na území poblíž břehů Kaspického moře.

SOUD A ZAJETÍ

Judské království však potkal lepší osud než království izraelské. Jako trest sice i na ně přišlo soužení a vyhnanství, avšak později bylo dovoleno zbytku lidu, aby se vrátili a znovu vystavěli Jeruzalém. (Těmito událostmi se budeme zabývat v lekcí 10.) Sláva a moc Davidovy a Šalomounovy říše však byla nenávratně pryč. K obnovení slavného údělu Izraele dojde až při návratu našeho Pána Ježíše Krista, kdy se ujme vlády nad světem a bude kralovat na věky věků (Zj 11,15)!

7. Pomocí číslic 1 až 5, které vepíšeš do vyhrazeného prostoru před příslušná písmena, chronologicky uspořádej události související s pádem judského království.

- ... **a** Daniel a jeho druhové jsou odvedeni do Babilóna.
- ... **b** Jeruzalém je dobyt a chrám zničen.
- ... **c** Porážka izraelského království Asyřany a jeho pád se stávají varováním pro judské obyvatelstvo.
- ... **d** Judský král Jójakín je odvléčen do Babilóna. Mezi přesídlenci je i prorok Ezechiel.
- ... **e** Ninive je Babilóňany srovnáno se zemí.

POBYT V ZAJETÍ

Úkol 2. *Rozpoznej popis zajetí, charakteristiku vůdců, které Bůh v zajetí povolal, a lekce, jimž se tam Boží lid naučil.*

Pád Jeruzaléma a zničení chrámu muselo zbožným Židům jistě připadat jako konec světa. Znamenalo to konec všem jejich nadějím a současně očividný triumf bezbožníků. Možná se domnívali, že je Hospodin opustil. Avšak Bůh je neopustil!

Popis zajetí

Mezi starozákonními knihami jsou čtyři významné spisy, jež jsou úzce spjaty s léty babylónského zajetí: Ester, Jeremjáš, Ezechiel a Daniel. Díky těmto knihám dokážeme pochopit, jak vlastně vypadalo zmíněné údobí.

Židovští přesídlenci se usadili v koloniích po celé babylónské říši. Především mapa zachycuje hlavní osídlenou oblast. Jedna ze skupin přesídlenců, mezi nimiž byl i prorok Ezechiel, se usadila u průplavu Kebaru (Ez 1,1). Jiní přesídlenci si vytvořili vlastní etnické prostředí ve větších městech, dokonce i v samém Babylónu! Židovští vystěhovalci uzavírali sňatky, obdělávali půdu a věnovali se obchodování. Po nějaké době měli dokonce i své vlastní domy, a vůbec, jak se zdá, se těšili stejné svobodě jako ostatní národy říše.

8. Přečti si Jr 29,4–7. Všimni si, co řekl Bůh přesídlencům, že mají činit. Proč to podle tebe měli činit?

.....

Ve skutečnosti, jak je patrné na příběhu Daniela a Ester, jsme svědky toho, že mnozí přesídlenci se postupem času stali velmi vlivnými lidmi, jak v babylónské, tak později i Médsko – perské říši. I přes tyto příznivé poměry však většina z nich nebyla šťastna. Vždyť byli zajatci v cizí zemi. Jejich národ a domov byl zpustošen, chrám zničen. Žalm 137 dojemně líčí prožitky a citění většiny přesídlenců.

9. Vyhledej si tento žalm ve své Bibli. Nejdříve si jej přečti potichu, pak ještě jednou, tentokrát nahlas. Je to tklivá píseň nářků. Tito přesídlenci se slovy uvedeného žalmu zavazovali, že na jedno místo nikdy nezapomenou. O jaké místo se jednalo?

.....

Vůdcové v době zajetí

Bůh v době zajetí neponechal svůj rozptýlený lid bez svého poselství. Opět lidu povolával vůdce, kteří mu byli v těchto těžkých dobách opravdovou oporou. Daniel a Ezechiel patřili k takovýmto vůdcům. Oba pocházeli z Judska, oba byli odvedeni do Babylóna; Daniel při první deportaci, Ezechiel při druhé.

Daniel byl mládenec ze šlechtického rodu, který si ve svém novém prostředí poměrně rychle získal přízeň samotného krále Nebúkadnesara. Kniha Daniel, líčící Danielovy prožitky a zkušenosti, je bohatá na dějiny a prorocství. Danielovi bylo z Boží vůle dovoleno předpovědět příchod budoucích království země i uvidět Mesiáše – nejdříve trpícího, a nakonec ujímajícího se jako Král králů a Pána pánů věčné vlády.

10. Přečti si Dn 1 – 3 a 9 a pak ve svém sešitě zodpověz následující otázky:

- a Co navrhl Daniel veliteli dvořanů Ašpenazovi, aby nepřestoupil Boží nařízení týkající se jídla a pití?
- b Jak se projevila Danielova víra v Hospodina, když se Nebúkadnesar dotazoval mudrců na svůj sen?
- c Jaký byl výsledek nekompromisního postoje jinochů Šadraka, Méšaka a Abed – nega, když odmítli klanět se zlaté modle a byli za to uvrženi do ohnivé pece?

Ezechiel byl ještě jako mladý jeruzalémský kněz odveden do Babylónie. Tam jej Bůh povolal za proroka a uložil mu zvěstovat blížící se další soud. V začátcích jeho služby Jeruzalém ani chrám ještě nebyl zničen. Po čtyři a půl roku zvěstoval přicházející soud. Pak se na dva roky odmlčel a stáhl do ústraní, dokud město nepadlo. Naplněná

proroctví dokazovala, že Ezechiel je skutečně prorokem Hospodinovým. Později se Ezechielovi dostalo té výsady, že mohl spatřit obdivuhodná vidění konečné vlády Mesiášovy a slavnou budoucnost celého lidu Božího. *Než budeš pokračovat, přečti si Ez 3 – 5; 7; 11; 33; 37; 47.* Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

11. Ve svém sešitě zodpověz následující otázky:

- a Jakým způsobem měl Ezechiel podle kapitol 1 – 3 vyřídit lidu zvěst o blížícím se zničení Jeruzaléma a odchodu do zajetí?
- b Jaké vidění dal podle kapitoly 37 Bůh Ezechielovi, aby mu ukázal, že Hospodinův lid se opět vrátí do své země?
- c Porovnej Ez 47 se Zj 22,1 – 3. Co by mohla představovat řeka, kterou Ezechiel viděl ve svém vidění?

Jeremjáš pokračoval ve své prorocké službě i v tomto novém údobí. Nyní však, kdy došlo k naplnění jeho proroctví, to byl muž těžšíci se velké úctě a vážnosti. Z jistých důvodů mu bylo dovoleno zůstat v Judsku; později se však připojil k Izraelcům, kteří se vydali na útěk do Egypta. V Jeremjášově poselství byla rovněž obsažena útěcha a naděje obnovy. Jak jsme viděli již dříve, tento prorok rovněž předpověděl návrat zbytku přesídlenců zpět do Jeruzaléma. *Než budeš pokračovat, přečti si Jr 29 – 31; 42; 50 – 52.* Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

Ester je další postavou z doby exilu. Žila v době, kdy babylónskou říši vystřídala po vítězství perského krále Kýra říše perská, přesněji řečeno za dnů krále Achašveróše (Artaxerxa, Xerxa). Ester se stala jeho ženou a královnou. Pro její poslušnost vůči Hospodinu a velikou odvahu byli Židé žijící po celé říši zachráněni od jisté záhuby. Její příběh, stejně jako příběh moábské dívky Rút, je důkazem toho, že Hospodin se o svůj lid stará a zaopatřuje ho.

12. Přečti si Est 1 – 10. Zvláštní pozornost věnuj 4,12 – 14. Je to velmi závažné místo Písma. Dokážeš se vžít do situace Estery? Myslíš, že i ty by ses mohl ocitnout před podobným rozhodnutím? Ve svém sešitě uveď lekce, kterým se můžeme naučit z jejího postoje.

13. Přiřaď jednotlivá tvrzení (levý sloupec) k příslušnému proroku (pravý sloupec).

.... a Ve vidění viděl podivnou sochu, která představovala budoucí království, jež povstanou na zemi.	<p>1) Daniel
2) Ezechiel
3) Jeremjáš
4) Ester</p>
.... b Překazila plány zlovolného Hamana a zachránila tak Židy od jisté záhuby.	
.... c Byl knězem a prorokem; po čtyři a půl roku zvěstoval pád Jeruzaléma a zničení chrámů.	
.... d Zastával vysoký úřad u dvora babylónského krále Nebúkadnesara.	
.... e Přimluvila se u perského krále Artaxerxa (Xerxa), aby byl vydán nový dekret, jenž by zabránil vyhubení Židů.	
.... f Poslal do Babylóna list přesídlencům.	

Výsledky zajetí

Ačkoli byly roky strávené v zajetí plné hořkostí a obtíží, přinesly s sebou rovněž mnoho dobrého. Mezi uvedenými výsledky byla i následující dobrodíní:

Očištění od modlářství. Tím, že Bůh dovolil, aby byl jeho lid odveden do zajetí, jej odsoudil za jeho modloslužbu. Avšak během svého exilu si Izraelci začali zcela nově uvědomovat Hospodinovu přítomnost. Na rozdíl od všech asyrských, babylónských a egyptských božstev, která jako by přestala existovat v okamžiku, kdy daný národ padl, Hospodin, Bůh Izraele zůstal stejně mocný jako vždy. Lid Boží byl svědkem, jak se Boží proroctví naplňovala a jak se na jejich životě začalo opět zřetelně projevat Hospodinovo požehnání. Jejich soud se nakonec proměnil v duchovní vítězství: Izrael od té doby už nikdy nejevil sklony k uctívání model.

Nová forma bohoslužby. Judští zajatci, vytrženi z domácího prostředí a chrámového obecnství, se začínají shromažďovat ke čtení a výkladu Písem a začínají tak vytvářet nové duchovní obecnství, které časem povede ke vzniku *synagóg* a k novému typu bohoslužeb. Tato nová forma bohoslužby se udržela i po návratu z exilu a synagógy jako místa bohoslužebných shromáždění, modliteb a studování Písma vy-

tvářely paralelní duchovní strukturu vedle znovu postaveného chrámu. Nový typ bohoslužeb tak velice posílil víru Božího lidu.

Rozšíření představ o Bohu. Přinucení opustit Palestinu, přestávali si Izraelci postupně myslet, že zaslíbená země a chrám jsou jedinými místy Hospodinova přebývání. Jejich představy o Bohu se nebývale rozšířily. Začali chápat a přijímat Boží zvěst o přicházejícím Mesiášovi! Idea Boha vládnoucího celé zemi se pro ně stávala stále reálnější.

Zázračné zachování. Bůh nadpřirozeným způsobem zachoval zbytek svého lidu a umožnil mu návrat do Jeruzaléma. Uvedené zachování bylo vskutku zázrakem. Judští zajatci se v zajetí nesmísili s ostatními národy ani nebyli jimi pohlceni, jak tomu vždy bývalo v případech podmaněných a přesídlených národů.

14. Přečti si 2Kr 19,30 – 31. V uvedeném proroctví Bůh zaslíbil, že
- a) se do své země vrátí pouze pozůstatek lidu, ti kdo vyvázli.
 - b) všichni judští zajatci se opět vrátí na Sijón.
 - c) se do Jeruzaléma vrátí více lidí, než z něho původně vyšlo.

Úsilí o zachování Písma. Dalším velice významným výsledkem pobytu v zajetí byl snaha Izraelců o shromáždění a uchování posvátných spisů – spisů mužů, kteří byli při jejich sepisování inspirováni Bohem. Tento výsledek přinesl užitek nejenom jim, ale nade vši pochybnost i nám dnes.

15. Které z následujících tvrzení je *nejúplnějším* popisem dobrodiní, jež Božímu lidu přinesla léta strávená v zajetí?

- a) Doba zajetí měla na lid očisťující účinek. Po uvedené době již není znám případ, kdy by se izraelský národ klaněl modlám.
- b) Ačkoli byli Izraelci odvečeni do cizí země, Bůh je tam zázračně zachovával, takže neztratili svou národní identitu – nepřestali být zcela odlišným lidem. Tato skutečnost jim umožnila, aby se jednoho dne vrátili do Jeruzaléma.
- c) Izraelci se v zajetí odvrátili od modloslužby a jejich představy o Bohu se rozšířily. V té době se mezi nimi rovněž vyvinula nová forma bohoslužby. Bůh je po celou tu dobu zázračně zachovával, aby se jednou mohli vrátit do své země. V zajetí začal také Boží lid shromažďovat a uchovávat svatá Písma.

S postupem let si Boží lid začínal uvědomovat ony veliké Boží záměry, které jej vedly k tomu, aby jim dovolil procházet údobím soudu a zajetí. Tytam byly veškeré pochybnosti o Boží vznešenosti a svrchovanosti. Dostalo se jim úžasné, zároveň však drahé lekce.

osobní test

1. V době, kdy Bůh uvedl na svůj lid soud v podobě zajetí, byl Izrael obklopen třemi velmocemi. Na jihozápad od Palestiny se rozkládala říše

- a) asyrská.
- b) babylónská.
- c) egyptská.

2. Zakroužkuj písmeno před každým PRAVDIVÝM tvrzením.

a Samaří bylo dobyto Babylóňany po pětiletém obléhání.

b Jeruzalém dobyli Asyřané v roce 586 př. Kr.

c Asyrská říše byla zničena nápirem Babylóňanů.

d Babylónská říše nedosáhla takových rozměrů jako předtím říše asyrská.

3. Pomocí číslic 1 až 6, která vepíšeš do vyhrazeného prostoru před příslušná písmena, uspořádej chronologicky následující události:

.... a Babylónská říše byla zničena společným nápirem Médů a Peršanů.

.... b Král Nebúkadnesar dobyl Jeruzalém.

.... c Božím zásahem se Jeruzalém nedostal do rukou Asyřanů.

.... d Sargon II. dobyl Samaří.

.... e Prorok Ezechiel byl odveden do zajetí.

.... f Na Esterino přání král Artaxerxes (Xerxes) vydal nový dekret, který dal Židům možnost obrany.

4. Předpokládejme, že bys vyučoval o tom, jak je důležité poslouchat Boha ve věci pečování o hmotné potřeby našeho těla. Která z následujících možností by ti posloužila jako nejhodnější příklad?

a) Ezechielovo vidění suchých kostí.

b) Danielův výklad Nebúkadnesarova snu.

c) Danielovo ujednání s velitelem dvořanů Ašpenazem.

d) Esterina přímluva u krále Artaxerxa.

5. Přečti si všechna tvrzení týkající se Božího soudu a let strávených v zajetí (levý sloupec) a pak se u každého rozhodni, zda se jedná o popis *příčiny* soudu, nebo *prostředku*, jež si Bůh k němu použil, anebo zda jde o *užitek*, který tím Izraeli vznikl (pravý sloupec).

a	Babylóňané oblehli Jeruzalém, dobyli jej a zpusťovali.	1) Příčina
b	Dokonce ani pád severního Izraele nepřiměl obyvatele judského království, aby učinili opravdové pokání.	2) Prostředek
c	Jak král, tak lid propadli modloslužbě.	3) Užitek
d	Vznikaly synagógy, kde se Židé shromažďovali ke čtení a zkoumání Písma.	
e	Boží lid získal nové chápání Hospodinovy moci a jeho svrchovanosti.	

odpovědi na studijní otázky

8. Aby byli silní a početní a mohli se vrátit do své země, až se léta zajetí naplní. (Tvoje odpověď by se měla podobat této.)
1. a Nepravdivé.
b Pravdivé.
c Nepravdivé.
9. O Jeruzalém.
2. Poněvadž se klaněli cizím bohům, řídili se zvyklostmi kenaanských pronárodů a hřešili proti Hospodinu, svému Bohu. (Tvoje odpověď by se měla podobat této.)
10. a Požádal jej, aby se on i jeho tři druhové nemuseli poskvřňovat jídlem a pitím z královského stolu, a navrhl mu, aby jim na zkoušku dával po deset dnů pouze zeleninu a vodu a přesvědčil se, že budou statnější než ostatní jinoši.
- b Vyžádal si od krále určitou dobu, aby mohl králi sdělit sen i jeho výklad. Pak se modlil k Hospodinu, aby mu bylo toto tajemství zjeveno.
 - c Nebúkadnesar vzdal chválu Hospodinu a vydal rozkaz, podle něž měl být usmrcen každý, kdo by řekl cokoli proti Bohu Šadrakovu, Měšakovu a Abed – negovu.
(Tvoje odpovědi by se měly podobat shora uvedeným.)
3. a) jižně od Ninive a na východ od Tigridu.
11. a Pomocí různých předmětů a symbolického jednání měl představit lidu obležení a dobytí Jeruzaléma.
- b Hospodin mu dal vidění suchých kostí, které se probudily k novému životu.
 - c Mohla by představovat Boží přítomnost přinášející život a uzdravení.
(Tvoje by se měly podobat shora uvedeným.)
4. a 1
b 5
c 2
d 4
e 3

12. Tvoje odpověď. Z Boží milosti se můžeme někdy těšit něčí přízni nebo i dosáhnout vlivného postavení, a to vše proto, abychom mohli ovlivnit dobrým směrem určité věci. To byl i Esterin případ.
5. V noci vyšel Hospodinův anděl a pobil v asyrském táboře sto osmdesát pět tisíc.
13. a 1) Daniel.
b 4) Ester.
c 2) Ezechiel.
d 1) Daniel.
e 4) Ester.
f 3) Jeremjáš.
6. b) do údolí Eufratu a Tigridu.
14. a) se do své země vrátí pouze pozůstatek lidu, ti kdo vyvázli.
7. a 3
b 5
c 1
d 4
e 2
15. c) Izraelci se v zajetí odvrátili od modloslužby a jejich představy o Bohu se rozšířily. V té době se mezi nimi rovněž vyvinula nová forma bohoslužby. Bůh je po celou tu dobu zázračně zachovával, aby se jednou mohli vrátit do své země. V zajetí začal také Boží lid shromažďovat a uchovávat svatá Písma.